

HIREK - KÖZLEMÉNYEK

A KÖNNYŰIPARI KÖNYVTÁRI HÁLÓZATI ALKÖZPONT f.évi októberében minimum vizsgát rendez. A vizsga anyagát képező "UTMUTATÓ"-t valamennyi nem főfoglalkozású könyvtáros előreláthatólag augusztusban megkapja. A vizsga, ill. konzultáció pontos idejéről a könyvtárosokat levélben értesítik.

+ + + + +

A KÖZELJÖVŐBEN megjelenik az Országos Műszaki Könyvtár folyóiratállományának 1945-1959. évi jegyzéke. A kb. 500 oldalas kiadványa ára: 60 Ft.

A korlátozott példányszámra való tekintettel az OMK Folyóirat-osztálya címére, /Bp.VIII. Múzeum u. 17./ kérjük az írásbeli előjegyzéseket mielőbb eljuttatni.

+ + + + +

AZ ANGOL SZAKKÖNYVTÁRAK ÉS INFORMÁCIÓS IRODÁK SZÖVETSÉGE /ASLIB/ 1960. szeptember 28 és 30 között rendezi meg 35. évi konferenciáját, melynek napirendjében az alábbi kérdések szerepelnek:

Az Aslib kutatási terve.

Index rendszerek eredményességének összehasonlítása.

Az ETO és az Uniterm osztályozási rendszerek összehasonlítása.

Lyukkártyák használata a folyóiratcikkek nyilvántartásánál.

Az iparvállalatok könyvtári és információs részlegeinek munkája.

+ + + + +

AZ ÉSZAKMAGYARORSZÁG 1960. július 13-i számában szövegeszi, hogy a Borsodi Vegyikombinát kazincbarcikai könyvtárának 300 000,- Ft értékű állományát a K-labor és a Technológia mérnökein kívül az üzemi mérnökök csak elvétve látogatják. Ez annál inkább is kifogásolható, mivel "nem egy példa bizonyítja, hogy a könyvtár milyen komoly segítséget nyújthat egy-egy újítás kivitelezéséhez".

+ + + + +

A Bányászati Kutató Intézet 10 éves fennállása alkalmával rendezett jubileumi kiállítás keretében a műszaki könyvtár külön bemutatta saját fejlődését és munkáját. A kiállítás július 14-től 23-ig volt nyitva.

+ + + + +

AZ OMK színes kislakátjából - amely május hó folyamán a budapesti autóbuszokon népszerűsítette a műszaki irodalmat és a dokumentációs szolgáltatásokat - korlátozott számban még igényelhetők példányok az OMK módszertani osztályától /Bp.VIII.Muzeum-u.17./. A 33x23 cm méretű, "A világ szakirodalma a műszaki fejlesztés és a műszaki kultúra forrása" elnevezésű kislakát igen alkalmas a vállalati szakkönyvtárakban való kifüggesztésre is.

+ + + + +

AZ ÁLLAMI KÖNYVTERJESZTŐ VÁLLALAT kiadásában 1960 júliusától minden második hónapban megjelenik a MŰSZAKI TÁJÉKOZTATÓ című könyvismertető. A Tájékoztató közli a Műszaki Könyvkiadó híreit, és ismerteti "A közeli jövőben megjelenő műszaki és ipari tárgyszak-könyvek"-et, valamint az előző két hónapban megjelent szakkönyvek címjegyzékét.

A Műszaki Tájékoztató a "Tájékoztató a megjelenő könyvekről" című havi kiadvány mellékleteként kerül terjesztésre, de azt díjtalanul is lehet igényelni a szerkesztőségtől /Budapest, 4., Postafiók 144./.

+ + + + +

AZ OMK-t 1960 első félévében az alábbi külföldi vendégek láto-gatták meg:

Josef Stummvoll dr., a bécsi Nationalbibliothek igazgatója;
Heinz Walther, a Chemisches Zentralblatt szerkesztője, Berlin;
Dimitrov Nikandr Fedoszjevics, a Szovjetunió Minisztertanácsa mellett működő Műszaki Tudományos Bizottság propaganda és kiállítás főosztályának vezetője, Moszkva;
Alfred Lux, a Deutsche Bauakademie igazgatója, Berlin;
Erna Thon, a Deutsche Bauakademie könyvtárának vezetője, Berlin;
L.Robitschek, a VUVA dokumentációs osztályának vezetője, Prága;
Kurt Bruckmann, a Staatssekretariat für Fach- und Hochschulwesen osztályvezetője, Berlin NDK;
Charlotte Boden dr., a Bibliothek der technischen Hochschule für Verkehrswesen igazgatója, Drezda;
Gerhard Hesse, a Deutsche Bücherei osztályvezetője, Lipcse;
Horst Bunke, a lipcsei Universitätsbibliothek igazgatója;
Stefan Králev, a Bolgár Művelődésügyi Minisztérium könyvtári osztályának vezetője, Szófia;
V.Kupradze, akadémikus, a Gruz Legfelsőbb Tanács elnöke, Tbiliszi.

+ + + + +

Műszaki, gazdasági vezetőink egy része a műszaki propagandára biztosított „hat-tízezrelék” egy részét minden esztendőben „megtakarítja”. Költséges „takarékoság” ez. Néhány száz vagy néhány ezer forint ezúton gazdagítja ugyan a vállalat költségvetését, a ugyanakkor nem számolnak az a veszteséggel, amivel a fizikai és műszaki dolgozók szakmai ismeretben „szegényebbek” lesznek. A hazai és a külföldi műszaki lapok, folyóiratok, könyvek megrendelése rendszerint a főkönyvelők hatáskörébe tartozik. Távol áll tőlünk, hogy üzemeink derék főkönyvelőit bármiben is el akarnánk marasztalni, mégis úgy gondoljuk, helyesebb volna, ha a termelő helyeken a „hat-tízezrelék” felett elsősorban a gyár műszaki és mozgalmi vezetése diszponálna.

Második öt éves tervünk célkitűzései, a műszaki fejlesztésben előttünk álló feladatok megkövetelik, hogy az elkövetkezendő időkben az eddigienél is nagyobb figyelmet fordítsunk a műszaki propaganda kérdéseire. Az új technika megteremtéséhez nemcsak a gazdasági, műszaki előfeltételek megteremtésére, hanem a betű, az elhangzott szó erejére, tehát nagyobb műszaki propagandára is szükség van.

TOKÁR PÉTER

MŰSZAKI ÉLET 3

A POSTA, valamint a MÁV Hálózati Alközpontok "nyári szünet"-et tartanak hálózataik látogatása terén?

+ + +

AZ UVATERV szakkönyvtárában jól-sikerült tapasztalatcsere értekezletet tartott a Közlekedési Könyvtári Hálózati Alközpont.

+ + +

A BŐRIPARI KUTATÓ INTÉZET szakkönyvtára mint iparági központi szakkönyvtár júniusban - 22 könyvtáros részvételével-megrendezte a bőripari szakkönyvtárosok első iparági értekezletét.

+ + +

EZ ÉV őszén megjelenik az OMK 1960-as ÉVKÖNYVE, amely több tanulmányt tesz közzé a műszaki könyvtárügy és a műszaki dokumentáció területéről.

+ + +

AZ OMK módszertani osztálya az év első hat hónapjában 54 budapesti és 16 vidéki műszaki könyvtárat látogatott meg.

+ + + + +

A MŰSZAKI KÖNYVTÁROSOK TÁJÉKOZTATÓ-ja fontosabb cikkeit eddig a következő könyvtári és dokumentációs szaklapok ismeretik rendszeresen:

Library Science Abstracts /London/
Dokumentation /Berlin, NDK/
Nachrichten für Dokumentation /Frankfurt am Main, NSZK/
Revue de la Documentation /Hága/.

+ + + + +

AZ OSZK KÖNYVTÁRTUDOMÁNYI ÉS MÓDSZERTANI KÖZPONTJA 1960. június 13-14-én a könyvtártudományi kutatás kérdéseiről ankétot rendezett, amelyen kb. 200 fővárosi és vidéki könyvtári dolgozó vett részt. Az ankét bevezető előadását "A könyvtártudomány a szocialista tudománypolitikában" címmel dr. KOVÁCS MÁTÉ egyetemi tanár, az Eötvös Loránd Tudományegyetem könyvtártudományi tanszékének vezetője tartotta, majd dr. LÁZÁR PÉTER, a KMK könyvtártudományi osztályának vezetője "A hazai könyvtártudományi kutatás helyzete" és dr. SEBESTYÉN GÉZA, az Országos Széchényi Könyvtár főigazgatóhelyettese, a KMK vezetője "A könyvtártudományi kutatás távlati tematikai terve" tárgyában tartották meg előadásukat, amelyet vita követett. Az ankét résztvevői az előadások vázlatát és részben anyagát - amelyet az előadások alatt igen szemléltető táblázatok és grafikonok bemutatása kísért - előre is megkapták. A vita során felszólaltak: Köhalmi Béla, dr. Haraszthy Gyula, dr. Csüry István, dr. Waldapfel Eszter, dr. Danyi Dezső és még sokan mások.

Mind az előadások, mind a hozzászólások a könyvtártudomány művelésének számos elméleti és gyakorlati kérdését világították meg, és rámutattak arra, hogy a könyvtártudományi munka tervszerű koordinálása és támogatása, illetve megfelelő szervezése és ösztönzése hazánk kultúrpolitikájában figyelemreméltó eredményeket tud majd elérni. Az ankét Szekeres Pál, a Művelődésügyi Minisztérium könyvtárososztálya vezetőjének a könyvtártudományi kutatást bátorító zárszavával ért véget.

+ + + + +

A közlekedés- és postaügyi miniszter
18/1960./Közl.Ért.11./ KPM számú

u t a s í t á s a

a minisztérium műszaki termelési könyvtári hálózatról
/504.076/1960./

A könyvtárügy szabályozásáról szóló 1956.évi 5. számú törvényerejű rendelet, valamint az 1018/1956. /III.9./ számú minisztertanácsi határozat alapján, egyetértésben a 103/1958. Műv. Min. sz. utasítással /Közl.Ért. 1958. 3. szám/, az alábbiakat rendelem el:

HÁLÓZATI KÖZPONT

1.§

Az 1956. évi 5. sz. tvr. értelmében a műszaki termelési könyvtári hálózat központja az Országos Műszaki Könyvtár /a további-

akban OMK/, amely ellátja az 1018/1956. /III.9./ Mt. számú határozat 11. pontjában meghatározott feladatokat.

HÁLÓZATI ALKÖZPONTOK

2. §

/1/ A minisztérium területén a műszaki termelési könyvtárak alábbi hálózati alközpontjai működnek:

- a minisztérium központi szakkönyvtára,
- a MÁV Vezérigazgatóságának szakkönyvtára,
- a Posta Vezérigazgatóságának szakkönyvtára.

A minisztérium központi szakkönyvtárának közvetlen felügyeletét a minisztérium Műszaki fejlesztési és közlekedéspolitikai főosztályának vezetője, a MÁV Vezérigazgatóság szakkönyvtárának felügyeletét az I. Vasuti főosztály vezetője, a Posta Vezérigazgatóság szakkönyvtárának felügyeletét a IV. Posta-főosztály vezetője látja el.

A közvetlen irányítási jogkör mind az I. Vasuti-, mind a IV. Postafőosztálynál a műszaki fejlesztés kérdéseit irányító szakosztályok gyakorolják. E tevékenység körében a hálózati alközpontnak a szakterület jelenlegi és távlati fejlesztési terveihez igazodó programot ad, amely a könyvtári és dokumentációs munkát megfelelően állítja a műszaki fejlesztés szolgálatába.

/2/ A hálózati alközpont irányító tevékenysége körében:

- a/ összehangolja az irányítása alá tartozó könyvtárak éves munkatervét és költségvetését,
- b/ irányítja és összehangolja a szakterületén folyó szakirodalmi dokumentációs munkát,
- c/ a hálózati központ iránymutatásával és közreműködésével megszervezi az irányítása alá tartozó könyvtárak munkáját és tapasztalatcseréjét,
- d/ együttműködik a könyv- és folyóiratbeszerzésre előirányzott devizakerettel való gazdálkodásban.

/3/ A hálózati alközpontok műszaki tájékoztatási munkájuk keretében bibliográfiákat készítenek, tapasztalatcsere kiadványokat szerkesztenek és azokat saját területükön terjesztik, illetőleg a szükséghez képest egymás között is kicserélik.

/4/ A műszaki termelési hálózathoz tartozó könyvtárak "Működési Szabályzatát" az érdekelt szervekhez külön megküldött melléklet tartalmazza. E szabályzatot a minisztérium központi szakkönyvtárának irányítása alatt működő könyvtárak változtatás nélkül, mindössze vállalatuk /intézményük/ nevének behelyettesítésével alkalmazzák. A Vasut- és a Postavezérigazgatóság hálózati alközpontja a területükön működő könyvtárak részére a mellékletben foglalt szabályozás alapján adják ki a működési szabályzatot.

3. §

/1/ A hálózati alközpontok munkáját könyvtári és dokumentációs szakszempontról az OMK ellenőrzi.

/2/ A hálózati alközpontok kötelesek éves munkatervjavaslatukat jóváhagyás, költségvetési tervjavaslatukat pedig véleményezés végett a tárgyévot megelőző év szeptember 15. napjáig közvetlenül az OMK-nak megküldeni. Mindkét javaslatot az OMK jóváhagyása, illetőleg véleményezése után lehet tovább tárgyalni. Az OMK-nak a költségvetési tervjavaslattal kapcsolatos észrevételeit a lehetőség szerint kell figyelembe venni. Mindkét javaslat elfogadása az illetékes főosztály vezetőjének hatáskörébe tartozik.

4. §

/1/ A minisztérium központi szakkönyvtára a Közlekedési Dokumentációs Vállalat keretében működik, költségvetését és létszámát e vállalatnál kell biztosítani. A MÁV-, illetve a Posta Vezérigazgatóság szakkönyvtárának költségvetését és létszámát a MÁV, illetve a Posta költségvetésébe kell illeszteni.

/2/ A költségvetés keretében a személyi és dologi, valamint a könyvbeszerzési kiadásokon kívül gondoskodni kell a könyvkötézési költségről is.

5. §

/1/ Az illetékes hálózati alközpontok irányítják a szakkönyvtárak állományfeltárási rendszerének korszerűsítését és annak a helyi viszonyok és igények figyelembevételével történő fokozatos egyöntetűvé alakítását. Ennek megfelelően módosítani kell az elavult feltárási és nyilvántartási rendszereket.

/2/ A hálózati alközpontok kötelesek a hálózati központi címjegyzéket folyamatosan összeállítani.

SZAKKÖNYVTÁRAK

6. §

/1/ A műszaki termelési könyvtári hálózathoz tartozó könyvtárak /továbbiakban: szakkönyvtár/ feladata, hogy a népgazdasági tervek teljesítése és a termelés technikai színvonalának emelése érdekében tervszerűen gyarapítsák állományukat, széleskörűen biztosítsák a szakirodalom fejlesztését és felhasználását, népszerűsítsék a bevált és különösen az újonnan alkalmazásra kerülő technikai eljárásokat.

/2/ Ha a termelés vagy a tudományos munka érdekei szükségessé teszik, szakkönyvtárnak kell működnie elsősorban a kutató- és tervezőintézeteknél, továbbá az egyéb vállalatoknál és intézeteknél. Új szakkönyvtár létesítését - az alközpont, esetleg a könyvtár fenntartó szerve javaslatára - a felügyeletet gyakor-

ló főosztály vezetője rendeli el - a fenntartó szerv véleményének meghallgatásával.

7. §

/1/ A 2000 kötetnél nagyobb könyvállománnyal rendelkező szakkönyvtár céljára - a dolgozók által könnyen hozzáférhető helyen - külön könyvtárhelyiséget kell biztosítani. A hálózati alközpont kívánhatja 2000 kötetnél kisebb állományú szakkönyvtár külön helyiségben való elhelyezését is, ha azt a szakkönyvtár átlagosnál értékesebb állományának megőrzése szükségessé teszi.

/2/ Az 5000 kötetnél nagyobb könyvállományú szakkönyvtárak részére - ha ezt a könyvtár látogatottsága szükségessé teszi - a könyvtáron, a raktáron és a feldolgozó helyiségen kívül lehetőleg külön olvasóhelyiségről is gondoskodni kell.

/3/ A szakkönyvtár állományát a könyvtár helyiségében /helyiségeiben/ kell őrizni.

/4/ A kedvezőtlen elhelyezésű szakkönyvtárak helyiségviszonyait a szakkönyvtárat fenntartó szervek vezetői tartoznak felülvizsgálni és a működéshez elengedhetetlenül szükséges megfelelő helyiség biztosításáról gondoskodni. A helyiségeket a 2106/1955.

/V.10./ M.T. számú határozat alapján a vállalati helyiségeknél alkalmazott normáktól eltérően a könyvtári szükségleteknek megfelelő gyakorlat szerint kell kijelölni. Nagyobb könyvtáraknál feltétlenül biztosítani kell a dolgozók helybenolvasási lehetőségét is.

/5/ Vállalatoknál /intézményeknél/ a szakkönyvtár felügyeletét a műszaki fejlesztési osztály látja el.

8. §

/1/ A 2000 kötetet meghaladó állományú szakkönyvtárban, ha azt a könyvtár igénybevétele szükségessé teszi, legalább egy, az 5000-10 000 kötet állományú szakkönyvtárban legalább kettő, a 10 000 kötetet meghaladó állományú szakkönyvtárban pedig további egy függetlenített szakkönyvtáros alkalmazása kívánatos. Dokumentációs munka végzése esetén ezen felül, a munka mennyiségéhez és fenntartásához mértén van szükség további munkaerőkre.

/2/ A függetlenített szakkönyvtárosi munkakör betöltéséhez szükséges képesítés tekintetében a 11-1-18/1954. /Np.K.10./ Np.M. sz. utasítás rendelkezései az irányadók.

/3/ A függetlenített könyvtárosokat rendes munkaidejük alatt más munkával /pl. fordítással stb./ megbízni nem szabad.

/4/ Abban az esetben, ha a jelen § /1/ bekezdése szerint függetlenített könyvtáros alkalmazása nem indokolt, a szakkönyvtár kezelésével a szerv valamely arra alkalmas dolgozóját kell megbízni és részére időt kell biztosítani a könyvtári munkák elvégzéséhez.

/5/ Azok részére, akik a könyvtár kezelésével kapcsolatos teendőket hivatali munkaidő alatt - részben függetlenített minőségben - látják el, többletdíjazás nem biztosítható. Az ilyen dolgozókat csak akkor lehet külön díjazásban részesíteni, ha a könyvtárral kapcsolatos tevékenységüket, a kölcsönzés kivételével, napi rendes munkaidejükön túl, többletmunkában látják el.

/6/ Ha a szakkönyvtár kezelője a kölcsönzés kivételével, a könyvtári munkát /pl. kartonozást, leltárnapló vezetést stb./ munkaidőn kívül végzi, külön díjazásban részesítendő. Alsó és felső bérhatárok közötti besorolás esetén a könyvtáros béremelést kaphat, munkakörre meghatározott besorolás esetén pedig az állományon kívüli beralap terhére díjazható. Ez utóbbi esetben a 2/1960.

/Közl.Ért. 3./KPM sz. utasítás 4. pontjában foglaltak szerint kell eljárni. A béremelés, illetve az állományon kívüli bér mértéke a könyvtár állományához igazodik és 100 Ft-tól 200 Ft-ig terjedhet. A szakkönyvtár tényleges vezetőjén kívül ugyanannál a szervnél más dolgozó - még ha rendelkezik is szakkönyvtári képesítéssel - fenti bérpótlékban nem részesíthető.

/7/ A szerv vezetője tartozik figyelemmel kísérrni, hogy a szakkönyvtárosok az OMK és az alközpont által időközönként szervezett szakmai továbbképzésen résztvevessenek-e.

9. §

A szakkönyvtár állományának megőrzéséért a könyvtáros /vezető könyvtáros/ felelős, aki a szakirodalom beszerzését is végzi. Annak érdekében, hogy a könyvállomány gyarapítása a szakkönyvtár rendeltetésének megfelelően történjék, célszerű a könyvtár mellett a szerv vezetője által kijelölt dolgozókból könyvtári bizottságot létrehozni.

10. §

A szakkönyvtáros, az illetékes hálózati alközpont elvi irányításának és az esetleges könyvtári bizottság által adott utmutatásoknak figyelembevételével, tartozik a könyvtárat tervszerűen, a szerv dolgozóinak tényleges szükséglete szerint fejleszteni, illetve az állományt gyarapítani.

11. §

/1/ Ha a szervnél a szakkönyvtáron kívül dokumentációs részleg is működik, ezt a szakkönyvtárral egyesíteni kell, illetve a dokumentációs munkát a szakkönyvtár szervezetében kell végezni. A szakkönyvtárak ebben a feladatkörben rendszeres kiadvány- és könyvtárpropagandát tartoznak folytatni a szerv dolgozói körében. A helyi dokumentációs tevékenységet folyamatosan ki kell szélesíteni. A dokumentációs munka gyors és hatékony elvégzésének, a jelenlegi és a távlati feladatok végrehajtásának megfelelő elősegítése érdekében, a szervek tartoznak műszaki és egyéb fejlesztési tervük irányelveit a szükséghez képest közölni a szakkönyvtár dokumentációs részlegével.

/2/ A dokumentációs munka kiszélesítése érdekében a szakkönyvtárak tartoznak a hálózati alközpont támogatásával a könyvtárközi kölcsönzést megszervezni és hasznosítani illetve, ahol arra a szerv saját kiadványai lehetőséget adnak - az Országos Széchényi Könyvtár útján - nemzetközi kiadványcserét szervezni.

/3/ A szakkönyvtárak tartoznak igénybevenni az OMK által nyújtott szolgáltatásokat és biztosítani azoknak a szakemberek körében történő felhasználását. Az ezzel kapcsolatos észrevételeket és kívánságokat a hálózati alközpont útján az OMK módszertani osztályához kell eljuttatni.

VEGYES RENDELKEZÉSEK

12. §

/1/ A szakszervezeti üzemi - közművelődési célokat szolgáló - könyvtár anyagát és a szakkönyvtár könyvállományát egymástól elkülönítve kell kezelni. A párhuzamos beszerzések elkerülése végett a szakszervezeti könyvtár és a szakkönyvtár állományfejlesztési tervét rendszeresen egyeztetni kell.

/2/ Ahol a szerv vagy a könyvtár adottságai ezt szükségessé teszik, a szerv vezetője a szakszervezet helyi szervezetének vezetőjével kölcsönös megegyezéssel azonos dolgozót bízhat meg, illetőleg alkalmazhat a szakkönyvtár és a szakszervezeti könyvtár kezelésére.

13. §

A műszaki termelési könyvtári hálózat és a szakszervezeti könyvtári hálózatok együttműködéséről a Szakszervezetek Országos Tanácsa és az érdekelt szakszervezetek, valamint az OMK gondoskodik.

14. §

/1/ A szakkönyvtár állományát évenként legalább egyszer váratlanul felül kell vizsgálni /rovancsolni/. A felülvizsgálást a szerv főkönyvelőse /Gazd.Hivatal/ a felügyeleti szervvel együttműködve végzi.

/2/ A 2000 kötet állománynál kevesebb kötettel rendelkező könyvtárak tekintetében a teljes állományt kell felülvizsgálni; a nagyobb állományú könyvtáraknál a könyvállomány egy-egy egységét kell teljes mértékben felülvizsgálni. Ez utóbbi esetben, ha nagyobb arányú eltérés mutatkozik, a felülvizsgálatot ki kell terjeszteni a teljes állományra is.

/3/ A könyvtárak évvégi önrovancsolását illetően egyébként az általános könyvtári szabályok irányadók.

Dr.Csanádi György s.k.
a közlekedés- és postaügyi miniszter
első helyettese

* * * * *

A technika követeli

A világ halad. Rohamos léptekkel fejlődik a tudomány, a technika. Ami tegnap új volt, holnapra elavulhat. Aki tegnap még sokat tudott, annak is lépést kell tartania a szakadatlan fejlődéssel.

A kibernetika, az elektronikus műszerek, az atomfizika, az ipari, technikai forradalom korát éljük. Érthető, hogy pártunk VII. kongresszusa legfőbb gazdasági feladatunknak az ipar technikai fejlesztését, a műszaki haladást jelölte meg. S jó útemben haladunk ezen az úton. Korszerű üzemeket hozunk létre, korszerű gyártmányokat készítünk, korszerű technológiai eljárások tömegét vezetjük be... De mit teszünk azért, hogy a munkások, a dolgozók tömegei is elsajátítsák a korszerű műszaki ismereteket? Hogy eligazodjanak korunk technikájában?

Hosszan lehetne méltatni, hogy a felszabadulás óta mennyi mindent tettünk a munkások műszaki ismereteinek emeléséért, mennyit fejlődött — jobban mondva, hogyan alakult ki nálunk — a műszaki propaganda és ismeretterjesztés. 1959-ben a szakszervezetek, a TIT és a tanácsok kilenc-ezer műszaki ismeretterjesztő előadást tartottak, ezeken 400 ezer ember vett részt; a múlt évben 66 munkás- és bányászakadémia működött az országban; az utóbbi öt évben háromszor annyi műszaki könyvet adtunk ki, mint a felszabadulást megelőző 25 esztendőben összesen; szerte az országban 1200 üzemi műszaki könyvtár működik, amelyekből évente 1 millió könyvet és folyóiratot kölcsönöznek ki az érdeklődők; a műszaki propagandával foglalkozó folyóiratok havonta 158 ezres példányszámban jelennek meg, s teljesen elfogynak; évente 50 műszaki ismeretterjesztő filmet készítünk és mutatunk be, amelyek iránt igen nagy az érdeklődés. Sorolhatnók tehát a tényeket, a számokat, az eredményeket.

De kielégítőek-e ezek az eredmények? Nem kell-e még jelentős erőfeszítéseket tennünk a munkások műszaki kultúrájának emeléséért?

Megállapíthatjuk, hogy az üzemekben végzett műszaki propaganda és ismeretterjesztés a legutóbbi években sem mennyiségileg, sem tartalmában nem fejlődött kielégítően és elmaradt az iparfejlesztés, a műszaki fejlesztés szükségletei mögött.

Vegyünk csak sorba a tényeket és a feladatokat.

A szakszervezetek és a TIT által szervezett ismeretterjesztő előadásoknak csak elenyésző kis része a műszaki jellegű előadás. A KISTEXT-ben például tavaly 52 ismeretterjesztő előadást tartottak a munkásoknak, de ezek közül csak négy volt műszaki tárgyú. Az Orionban tavaly egyáltalán nem volt műszaki ismereteket adó előadás. Az előadások tudományos színvonala általában kielégítő, hiszen azokat az üzemek vezető műszaki értelmiségi dolgozói tartják. De mégsem lehetünk megelégedve. Néhány száz kiváló üzemi szakember igen sokat tesz a munkások műszaki ismereteinek gyarapításáért, de csak néhány száz. A műszaki ismeretterjesztésben — rajtuk kívül — nagyon kevés mérnök, technikus és művezető vesz részt. A párt 1958 januári ha-

tározata, amely a TIT munkájával foglalkozott, előírta, hogy a különböző TIT-szakosztályokat, köztük a műszaki szakosztályt is, meg kell erősíteni kommunista értelmiségiekkel. Ezt a határozatot azonban sok helyen nem hajtották végre. Hajdú, Bács, Győr-Sopron megye TIT műszaki szakosztályaiiban csak mutatóban lehet egy-egy párttag-aktivistát találni.

Végre kell tehát hajtani a párt korábbi határozatát. A pártbizottságok küldjének több kommunista értelmiségit a TIT-be. Meg kell érteni, hogy a munkások között folytatandó műszaki propaganda és ismeretterjesztés: a termelés és a műszaki fejlesztés szerves része. A szakszervezetek feladata, hogy ezekre a fontos előadásokra minél többen jöjjenek el, magyarázzák meg a munkásoknak, hogy az előadások hallgatása, tudásuk gyarapodása elsősorban saját érdekük, mert ha nem tanulnak, lemaradnak.

A tanulásra ezer a lehetőség. A műszaki könyvek ma már szinte mindenki számára hozzáférhetőek, viszonylag olcsók, sok közöttük az egyszerű nyelven, érthetően fogalmazott, alap- és középfokú ismereteket adó szakkönyv. Műszaki könyvtáraikra évente mintegy húszmillió forintot költenek az üzemek, mindenki megtalálhatja a könyvek között, amit éppen keres. Csakhogy kevés munkás lapozgatja ezeket a könyveket.

A műszaki érdeklődés, a magasabb műszaki tudás utáni vágy még nem ragadta magával a munkások derékhadát. De kevés történik annak érdekében, hogy ezt az érdeklődést és vágyat felkeltsék. Az üzemekben senki sem ösztönzi a munkásokat a könyvtárak látogatására, sok munkás még a könyvtár létezéséről sem tud, a könyvtáros sok helyen szakképzetlen, s a nyitvatartási idő sem alkalmas a munkások látogatása számára. A műszaki tanulásnak nincs elég propagandája, reklámja nálunk, nem népszerűsítjük a jó példákat, a jó eredményeket. Remek műszaki jellegű kiállításaink rövid idő múltán bezárnak és nem „vándoroltatjuk” őket vidékre, az ipari kerületekbe, ahol pedig igen élénk érdeklődés fogadná azokat. Műszaki filmjeinkről sokan nem is tudnak, azt sem tudják, hogyan lehet azokat kölcsönkérni, milyen filmek vannak, nincs róluk katalógus. A műszaki propagandát folytató újságok — *Műszaki Elet*, *Újítók Lapja*, *Népszerű Technika*, *Technika* — cikkei sokszor csak a műszaki értelmiség számára íródnak.

Közelebb kell tehát vinni a műszaki propagandát az élethez, a munkásokhoz. A műszaki propaganda és ismeretterjesztés eredményeit most kell tovább fejlesztenünk. Az új technika korában, a hallatlan íramú műszaki fejlődés időszakában senki sem elégedhet meg régi tudásával. Nyugodtan ideírhatjuk a régi közmondást, miszerint „a jó pap holtig tanul”. S állandóan tanulnia kell természetesen a jó öntőnek, kovácsnak, marosnak, a jó szövőnek, vegyipari szakmunkásnak s mindenkinek, aki el akar igazodni a precíziós öntés, az új kovácsolási eljárások, a programvezérléses marógépek, az automata szövőgépek, a műanyagtechnika és korunk sok más technikai újdonsága között.

Buzási János

NÉPSZABADSÁG

1960. június 15.

A FÉDÉRATION INTERNATIONALE
DE DOCUMENTATION
hirei^x

A FID 26. szokásos évi konferenciáját július 22 és 30-a között tartotta Rio de Janeiro-ban. A konferencián Magyarországot az Országos Dokumentációs Bizottság nevében JÁNSZKY LAJOS, az ODB titkára, az OMK főigazgatója képviselte. /A konferencia ismertetésére lapunk legközelebbi számában visszatérünk./

- x - x -

A FID/CA, "az osztályozás általános elmélete" kérdéseivel foglalkozó szakbizottságát újjászervezték. A bizottság titkársági teendőit India vállalta, előadója Dr.S.R.RANGANATHAN. Kijelölt tagjai a következők:

Anglia:	Barbara Kyle,
Dánia:	R.Mølgaard Hansen,
Délafrikai Unió:	Jean Greybe,
India:	Dr.S.R.Ranganathan,
	Gian Ghand,
	Dr.D.B. Krishna Rao,
	P.N. Kaula,
Indonézia:	Khouw Giok Po,
Izrael:	Dr.T.Gladstein,
	Dr.H.Oppenheimer,
	Dr.F.Weltsch,
	Dr.A.Peres,
	Dr.Hilda Schiff,
Lengyelország:	Z.Dobrowolsky,
Németország:	Dr.Karl Fill,
Norvégia:	B.Bernhardt,
Olaszország:	a Centro Nazionale di Documentazione igazgatója.

- x - x -

^x /Összeállítva a FID News Bulletin és a Szövetség körlevelei alapján/.

1960. május 30-án a FID kibocsátotta a 695, 696, 697 és 699 számú "NOTE P" jegyzékeit. A bennük közölt, az ETO kiegészítésére vonatkozó javaslatok - amennyiben a tagállamok részéről különös kifogás nem merül fel - november 30-án válnak érvényessé.

- x - x -

Megalakult a dokumentumok reprodukálásának kérdéseit tanulmányozó ad hoc munkabizottság, amelynek tagjai: Dr.W.Schürmeyer, H.Verry és P.Poindron /előadó/. A bizottságba az alábbi államok jelöltek ki levelező tagokat: Anglia, Dánia, Délafrikai Unió, Finnország, India, Norvégia, Olaszország és USA.

- x - x -

A montevideói Centro de Documentación Científica, Técnica y Económica de la Biblioteca Nacional bejelentette a FID főtitkárságának, hogy Uruguay képviselőjében nemzeti tagként be kíván lépni a Szövetségbe.

- x - x -

Az UNESCO magyar nemzeti bizottságának rendezésében szeptember 13 és 19 között nemzetközi konferencia lesz Budapesten az európai országok kiadványainak nemzetközi cseréjéről. A konferencia célja, hogy megkönnyítse a kelet- és nyugateurópai országok kiadványcseréjét. Az Unesco 25 ország képviselőt hívta meg a tanácskozásokra, amelyen a FID-et megfigyelőként Jánszky Lajos, az ODB titkára képviseli.

- x - x -

A "Revue de la Documentation", a FID negyedévenként megjelenő folyóirata az alábbi példányszámban érkezik Magyarországra:

a nemzeti tag /ODB/ részére	3 példány,
előfizetőkhez	18 példány,
pártoló taghoz /OMK/	1 példány,
cserében az MKT szerkesztőségéhez	1 példány
összesen	23 példány. /1959-ben:20./

- x - x -

A dokumentalista-képzéssel foglalkozó szakbizottság titkári teendőit a varsói Központi Műszaki-Tudományos Dokumentációs Intézet vette át. A bizottság előadója MAJEWSKI professzor, az Intézet igazgatója.

- x - x -

A Szövetség főtitkársága tagjai tájékoztatására 1960 első felében 70 körlevelet adott ki.

- x - x -

KIOSZTOTTÁK

az "Eredményesebb műszaki dokumentációért" elnevezésű munkaverseny első félévi jutalmait.

Az "Eredményesebb műszaki dokumentációért" elnevezésű, 1 éves munkaversenyben résztvevő műszaki könyvtárak I. félévben elért eredményei alapján a VERSENYBIZOTTSÁG értékelte a munkát, és megállapította, hogy a könyvtárosok a munkaverseny során sok hasznos és új kezdeményezést valósítottak meg.

Az eddigi eredmények azt mutatták, hogy a dokumentációs munkaverseny jó visszhangra talált a könyvtárakban, az elvégzett munkák és jelentések nem voltak formálisak, és a könyvtárosok igyekeztek olyan új utakat keresni a dokumentáció propagálására és felhasználására, amellyel üzemük műszaki fejlesztését előmozdithatják.

A kiosztott díjak részdíjak, és csupán azokat a könyvtárosokat részesítette a Versenybizottság elsősorban pénzjutalomban, akik a munkaverseny folyamán kezdtek új feladatba, vagy javították meg lényegesen dokumentációs munkájukat. Az egyes versenyző csoportokban az alábbiak részesültek pénzjutalomban:

Ü.I.1.	Sarlós Miklósné / Egyesült Izzó /	400,- Ft
" 2.	Nagy Gusztáv /Lenin Kohászati Művek/	400,- "
Ü. 3.	Fehérvári Ákos /Almásfüzitői Timföldgyár/	300,- "
II. 4.	Sperl Vilmos " "	300,- "
" 5.	Lengyel József /Tatabányai Szénbányászati Tröszt/	600,- "
Ü. 6.	dr. Balogh Emil /Magyaróvári Timföldgyár/	400,- "
III.7.	Vágó Kálmán /Nagylengyeli Kőolajipari Váll./	400,- "
Ü. 8.	Ágai Gizella /Délmagyarországi Áramszolg.V./	400,- "
IV. 9.	Gajdos György /ÉM.Hajdúmegyei Áll. Építő V./	300,- "
TK.10.	Csendes Béla /Autókisérleti Tud.Kutató Int./	400,- "
I. 11.	Bencze Tiborné /Járműfejlesztési Intézet/	400,- "
" 12.	Kalmár Andorné /Papíripari Kutató Intézet/	400,- "
TK.13.	Esztergályos Marian /KGM.Mezőgépféjl.Intézet/	300,- "
II.		

Reméljük, hogy a pénzjutalom egyaránt további jó munkára serkenti a most díjazott és az ez alkalommal még nem jutalmazott könyvtárosokat, és az év második felében a munkaversenyben még nagyobb eredményt mutatnak fel.